

میزان شیوع اعتیاد اینترنتی و نوع استفاده از اینترنت در میان دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور (۱۳۹۱)

سردبیر محترم

تعداد کاربران اینترنت در جهان به سرعت در حال افزایش است و این موضوع در کنار مزایای فراوان، می‌تواند مشکلاتی را نیز پدید آورد. یکی از این مشکلات می‌تواند در زمینه نوع استفاده از اینترنت بروز کند. در پژوهشی مشخص شد که ۷۵/۱ درصد از دانشجویان از اینترنت برای پژوهش، ۵۶/۲ درصد برای خواندن روزنامه و مجله، ۵۶/۸ درصد برای بازی کردن، ۶۵/۷ درصد برای انجام تکالیف‌شان، ۵۶/۸ درصد برای چت کردن، ۵۳/۸ درصد برای دیدن فیلم و ۵۱/۵ درصد برای جمع کردن اطلاعات استفاده می‌کنند (۱). مشکل دیگر در رابطه با اینترنت، اعتیاد اینترنتی می‌باشد. کندال (Kendal) اعتیاد اینترنتی را به‌عنوان نوعی اعتیاد روان‌شناختی تعریف کرده است که نشان‌دهنده نیاز به فعال بودن در اینترنت است (۲). کنان (Canan) و همکاران در مطالعه‌ای بر روی ۱۰۴۳ دانش‌آموز دریافتند که ۹/۷ درصد از آنان معتاد به اینترنت هستند (۳). در مطالعه‌ای بر روی ۵۰۰ دانشجوی دانشگاه شیراز نیز، ۱۳/۲ درصد از آنان معتاد به اینترنت گزارش شدند (۴). با توجه به اهمیت موضوع و کمبود پژوهش‌ها در این زمینه، تعیین نوع استفاده دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی از اینترنت و میزان شیوع اعتیاد اینترنتی در میان آنان ضروری به نظر می‌رسد.

از بین دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰، با روش نمونه‌گیری آسان ۳۴۶ نفر انتخاب شدند. ۱۲۳ نفر (۳۵/۵٪) از دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه (تیپ دو)، ۱۱۶ نفر (۳۳/۶٪) از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (تیپ سه) و ۱۰۷ نفر (۳۰/۹٪) از دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران (تیپ یک) بودند. جمع‌آوری داده‌ها توسط پرسش‌نامه اطلاعات جمعیت‌شناختی و پرسش‌نامه اعتیاد به اینترنت یانگ (IAT= Internet Addiction Test) بود که ویژگی‌های روان‌سنجی مناسبی دارد (۵). داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS 16 و روش‌های آماری کروسکال والیس و یو-من ویتنی تجزیه و تحلیل شدند.

میانگین سنی دانشجویان $22/6 \pm 3/1$ سال و اکثر افراد (۹۳/۳٪) مجرد، مذکر (۵۵/۸٪)، خوابگاهی (۵۰/۳٪) و ۲۴-۲۱ ساله (۵۲/۳٪) بودند. ۴۹/۷ درصد از دانشجویان از اینترنت بیشتر برای کارهای علمی، ۲۲/۳ درصد چک کردن ایمیل، ۱۹/۴ درصد دانلود، ۱۵/۰ درصد شبکه‌های اجتماعی و تنها ۴/۳ درصد برای مراجعه به سایت‌های مرتبط با مسایل جنسی استفاده می‌کردند. میانگین نمره پرسشنامه اعتیاد اینترنتی $40/4 \pm 12/65$ بود و تنها ۲/۹ درصد از دانشجویان دارای اعتیاد اینترنتی بودند، اما ۴۳/۹۳ درصد از دانشجویان، کاربر در معرض خطر اعتیاد بودند. در بین دانشگاه‌ها نیز دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه (۴/۰۶٪) بیشترین و اردبیل (۱/۷۲٪) کم‌ترین تعداد کاربران معتاد را داشت. میانگین نمره اعتیاد اینترنتی نیز در دانشگاه شهیدبهشتی ($41/84 \pm 11/04$) بیشتر از اردبیل ($38/06 \pm 10/86$) بود ($P=0/006$).

نتایج نشان داد که بیشتر دانشجویان از اینترنت برای انجام امور علمی استفاده می‌کنند که این یافته مشابه برخی از یافته‌های پیشین است. برای مثال در پژوهشی، ۷۵/۱ درصد از دانشجویان از اینترنت برای امور پژوهشی استفاده می‌کردند (۱). همچنین در این پژوهش تنها ۲/۹ درصد از دانشجویان دارای اعتیاد اینترنتی بودند که این آمار هم نسبت به بیشتر پژوهش‌های داخلی (۴) و هم خارجی (۳) کم‌تر است. در بین دانشگاه‌ها نیز دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه بیشترین و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، کم‌ترین تعداد کاربران معتاد را داشت. با توجه به یافته‌ها هرچند شیوع اعتیاد اینترنتی در دانشجویان علوم پزشکی پایین است و اغلب آنان از اینترنت برای امور علمی استفاده می‌کنند، اما جمعیت قابل‌توجهی در معرض خطر هستند که لازم است برای پیشگیری از بروز اعتیاد اینترنتی در آنان اقداماتی از قبیل برنامه‌های آموزشی و مداخله‌ای مناسب انجام شود.

«دریافت: ۱۳۹۱/۹/۱۵ پذیرش: ۱۳۹۲/۲/۲۴»

منصور رضایی^۱؛ سید تیمور سیدی اصل^{۲*}؛ طیبه خیاطان^۳؛ سید مجتبی احمدی^۲

۱. گروه آمار زیستی، دانشکده بهداشت، مرکز تحقیقات توسعه اجتماعی و ارتقاء سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

۲. گروه روان‌شناسی بالینی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

۳. گروه مشاوره توانبخشی، دانشگاه علوم بهزیستی و خدمات توانبخشی، تهران

*عهده‌دار مکاتبات: کرمانشاه، دانشگاه علوم پزشکی، دانشکده پزشکی، گروه روان‌شناسی بالینی، تلفن: ۰۹۳۶۲۹۹۰۱۵۷

Email: teymur.psychology@gmail.com

References

1. Terali M, Tugun V. Internet use profile of university students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2011; 15: 4068-70.
2. Aydin B, Sari SV. Internet addiction among adolescents: The role of self-esteem. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2011;15:3500-5.
3. Canan F, Ataoglu A, Ozcetin A, Icmeli C. The association between internet addiction and dissociation among Turkish college students. *Compr Psychiatry*. 2012;53(5):422-6.
4. Fallahi V. Effects of ICT on the youth: A study about the relationship between internet usage and social isolation among Iranian students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2011;15:394-8.
5. Alavi S, Eslami M, Maracy M, Najafi M, Jannatifard F, Rezapour H. [Psychometric properties of Young internet addiction test (Persian)]. *Journal of Behavioral Sciences*. 2010;4(3):183-9.